

Isachenko, A. V. (1963). *Opyit tipologicheskogo analiza slavyanskih yazykov [Essay on the Typological Analysis of the Slavonic Languages]*. *Novoe v lingvistike. Moskva: Izdatelstvo inostrannoy literatury*, 1963. Vyp. 3, pp. 106–121. [in Russian]

Kolesov, V. V. (1980). *Istoricheskayafonetikarusskogoyazyika [Historical Phonetics of the Russian Language]*. Moskva: Vysshaya shkola. [in Russian]

Kolosov, M. A. (1878). *Obzor zvukovyih i formalnyih osobennostey narodnogo russkogo yazyika [Review of the Sound and Formal Features of the Folk Russian Language]*. Varshava. [in Russian]

Plachynda, V. P. (1987). *Pavlo Hnatovych Zhytetskyi*. Kyiv: Naukova dumka. [in Ukrainian]

Potebnya, A. A. (1876). *Kistoriizvukovrusskogoyazyika [On the History of the Sounds of the Russian Language]*. Voronezh. Ch. 1. [in Russian]

Стаття надійшла до редакції 01.03.2021

УДК 83.8:81'38[811.161.2+811.111

THE PECULIARITIES OF RENDERING PHONETIC AND GRAPHICAL STYLISTIC DEVICES IN CHILDREN'S LITERATURE TRANSLATION

Ilona Derik

Candidate of Philology, Associate Professor at the Department of Translation and Theoretical

and Applied Linguistics, State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D.Ushynsky", Odesa, Ukraine
e-mail: ilonaderik@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8979-4745>

Yevheniia Savchenko

Candidate of Philology, Assistant Professor at the Department of Translation and Theoretical and Applied Linguistics, State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky", Odesa, Ukraine
e-mail: anneshirley2687@gmail.com

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0001-7000-5155>

SUMMARY

The article is dedicated to the issue of possible difficulties of rendering phonetic and graphical stylistic devices in translating English belles-lettres texts into Ukrainian. The survey of the existing theoretical works on this topic has revealed the relevance of the sound imitation and other ways of sound instrumentation in the general stylistic and pragmatic effect of the literary work.

It has been proved that typological discrepancies on one hand, and ethnic and cultural differences on the other hand result in additional challenges for belles-lettres literature translators. In this respect children's literature requires special techniques in translation as young readers' perception is more dependent on the translator's skill.

The research was carried out on the basis of K. Grahame's fairy tale «The Wind in the Willows» and its Ukrainian translation by A. Sahan «Bimep y vepōax». The phonetic and graphical stylistic devices and the mechanism of their functioning in English children's literature served as the object of the research, the subject being the peculiarities of rendering these devices in Ukrainian translation.

The objective of the research was to provide the most efficient ways of rendering the phonetic and graphical stylistic devices in translation into the typologically different language.

It has been concluded that onomatopoeic words are more aptly rendered by means of the search for the analogue, while in preserving assonance and alliteration losses in rendering are more inevitable due to the typological discrepancies on the phonetic and lexical levels. However, the employment of translation transformations allows to optimize the quality of translation. The perspective is seen in the study of the figures of speech of other linguistic levels and the ways of their rendering in Ukrainian translation.

Key words: *phonetic and graphical stylistic devices, sound imitation, sound instrumentation, onomatopoeic words, assonance, alliteration.*

Introduction. The issue of the phonetic and graphical stylistic means investigation in the belles-letters style in general and in individual writers' idiolects in particular still remains the matter of great urgency both in the field of linguistic poetics and translation studies.

The topicality of the article is interwoven with the researches on the secondary semantics acquisition by the units of the phonetic level in the aspect of the peculiarities of phonetic and graphical stylistic devices functioning. This issue may be studied both on the level of separate sounds and the level of clusters of sounds as a means of acquiring additional meaningfulness. In the semiotic perspective these acoustic components may be regarded as quasi-significant units while the theoretic grounding of this symbiosis is intrinsically connected with the problematic sign motivation.

The phonostylistic properties of belles-letters texts are most vividly revealed in the genres of children's prose, in particular – the genre of literary fairy tale, where the expectation of play on words is anticipated due to the uniqueness of juvenile perception.

The issue of the acoustic text arrangement has been extensively elaborated since the scientific works by W. Humboldt, O. Potebnia, and F. de Saussure's in the field of anagrams, assonance and alliteration. Among the recent researches on the principles of sound instrumentation which should be mentioned as the most influential there are such by L. Sidor (Sidor, 2015), Yu. Mintzys (Mintzys, 2017), O. Nefyodova (Nefyodova, 2014), O. Lohvinenko (Lohvinenko, 2017) et al. Not a single textbook on stylistics today can do without sound instrumentation studies, euphony and cacophony means, alliteration, assonance and sound imitation. However, the functional point of this issue hasn't been overwhelmingly, properly and fully investigated yet especially in the aspect of the peculiarities of rendering phonetic and graphical stylistic devices in translation into distantly related languages.

The above mentioned proves the up-to-datedness of the given research dedicated to the elaboration of the theoretical grounds of the text analysis on the basis of phonetic and graphical units as expressive means.

The objectives and tasks. The objective of the research is to define the peculiarities of rendering phonetic and graphical stylistic devices in Ukrainian translation of the fantasy-like fairy tale by K. Grahame «The Wind in the Willows» in A. Sahan's translated version «Вітер у вербах».

The objective is achieved by fulfilling the following **tasks**:

- 1) to define the peculiarities of phonetic stylistic devices;
- 2) to dwell on the specificity of rendering English phonetic stylistic devices in Ukrainian translation.

Research materials and methods. The research has been carried out on the basis of the fairy tale «The Wind in the Willows» by K. Grahame and its Ukrainian translation by A. Sahan «Вітер у вербах».

According to the objective and tasks the following research methods have been employed: method of theoretical generalization to describe the findings; comparative method to contrast source texts and translation texts; method of analysis to give an outline of the linguistic material under investigation.

Results and discussion. The survey of the theoretical grounds of the topic under investigation has resulted in the conclusion about the acoustic nature of the text both as the product of oral communication and as a complex structure consisting of the interwoven segmentals and suprasegmentals (O. Solodova (Solodova, 2008), O. Sen'kiv (Sen'kiv, 2015), H. Marchand (Marchand, 2010), R. Oittinen (Oittinen,

2000) et al. The issue of the relevance of euphony and cacophony was elaborated in V. Vynogradov's works (Vynogradov, 1963: 208).

English fairy tales are the most elaborated in the aspect of national variety and genre diversity. This follows chiefly from the greater distribution of play on words cases in comparison with other genres.

The functional aspect of the phonetic units study is much more complicated than the purely linguistic approach. I. Arnold was the first to dwell on the role of the context in the interpretation of the text as the integration of phonetic, morphologic and lexical elements, the counterparts of which shouldn't be interpreted in isolation (Arnold, 2009: 59). It is the context determination of the phonetic devices which enables the foregrounding of the phonetic devices.

It should be mentioned that the research has been focused upon such phonetic stylistic devices as assonance, alliteration, sound repetition, rhyming, sound imitation. In the part that follows the examples illustrating all the above mentioned finding will be given.

The examples of alliteration are found in the title of the fairy tale «The Wind in the Willows» and in many proper names in it (e.g. *Wild Wood, Wild World, Willow-Wren, Dulce Domum, Harvest Home*). Regarding the typological discrepancies between the source language and the target language it should be borne in mind that rendering alliteration in Ukrainian is quite a challenge for even an experienced translator.

The source text: «*So he scraped and scratched and scrabbled and scrooged and then he scrooged again and scrabbled and scratched and scraped, working busily with his little paws and muttering to himself, 'Up we go! Up we go! 'till at last, pop!*»». As it follows from the given example, the cluster /skr/ is repeated, thus imitating the sounds of the actions described, mainly «to scrooge», «to scrabble», «to scratch». This technique of sound imitation is used at the beginning of the literary work to enforce the expressiveness of the narration.

A. Sahan rendered it in Ukrainian in the following way: «*Він поспішав, шкрябав землю кітчиками, стрімко дерся, зривався, знову шкрябав і рив своїми маленькими лапками, примовляючи: – Вгору, вгору, і ще, і ще, і ще!*»». Thus alliteration was rendered by employing the clusters /стрп/, /шкрп/ and /зрп/, mainly «дерся», «зривався», «шкрябав». Like K. Grahame, A. Sahan made use of the repeated exclamatory sentences to emphasize the fact of the repetition which proves the adequacy of the translation strategy, tactics and operations at work.

In the following example K. Grahame made extensive use of onomatopoeic words like «chuckle», «chatter», «grip», «gurgle», «shake», «shiver», «rustle», «swirl», «bubble». The source text: «*Never in his life had he seen a river before – this sleek, sinuous, full-bodied animal, chasing and chuckling, gripping things with a gurgle and leaving them with a laugh, to fling itself on fresh playmates that shook themselves free, and were caught and held again. All was a – shake and a shiver – glints and gleams and sparkles, rustle and swirl, chatter and bubble.*»

The translation: «*Йому здавалося, що більшого щастя й бути не може, коли він після отого гасання опинився раптом на березі повноводої річки. Досі Крім ще ніколи не бачив річки — цього лискучого, звивистого, пружнотілого звіра. Насмішувата й задьориста, вона біжить, хлюпає хвилею, підхоплює все, що тільки може, а потім кидає сміючись і вже затіває*

нові пустощі, а то вгамується на мить, а тоді знову закрутить і вже не відпускає. Все танцює й **тремтить** у виблисках, **мерехтіння** в іскорках світла, **шарудінні** й вириванні, гомоні й **булькотінні**.» In this case the translator has succeeded in providing the most appropriate translation equivalents – onomatopoeic words with the same denotative meaning. Moreover, alliteration is also employed to create the image of the live and energetic river. Anaphoric repetition of the same phoneme is used in the successive words to provide a strong euphonic effect – [бл] in the words «виблиски» and «булькотіння».

The source text: “*He learnt to swim and to row, and entered into the joy of running water; and with his ear to the reed-stem she caught, at intervals, something of what the wind went whispering so constantly among them*”.

The translation: «Він навчився плавати і гребти, полюбив проточну воду і, припадаючи вухом до тростинним стеблах, вмів підслуховувати, що їм весь час нашіптє і нашіптє вітер». Sounds /v/, /f/, /s/, /z/, /ʃ/, /ʒ/, /h/, /w/ render continuous noise in such words as «fuss», «flutter», «swish», «swing», «hiss», «whistle», «whisper», «whimper», «whine» etc. (Flacksman, 2016). In Ukrainian this effect is rendered by means of the phonemes /x/ and /ш/ like in the words «підслуховувати», «нашіптувати».

The source text: “*A wide half-circle of foam and glinting lights and shining shoulders of green water, the great weir closed the backwater from bank to bank, troubled all the quiet surface with twirling eddies and floating foam streaks, and deadened all other sounds with its solemn and soothing rumble*”.

The translation: «Злітають півколом бризки, краплі, які спалахують вогнем, блискучі каскади смарагдової води - величезна гребля, розтривожена вирами і пливають клаптями піни, перекивала заводь від берега до берега і заглушала все звуки своїм урочистим і заспокійливим гуркотом».

In the source text the sound imitating the wind is rendered by means of the phoneme /f/ and phonemic cluster /fl/. It's impossible to preserve this alliteration or find analogous to it in Ukrainian. That's why translators have to omit phonetic devices and replace them by lexical ones.

The source text: “*Now it is turning into words again – faint but clear – Lest the awe should dwell – And turn your frolic to fret – You shall look on my power at the helping hour – But then you shall forget! Now the reeds take it up – forget, forget, they sigh, and it dies away in a rustle and a whisper. Then the voice returns*”.

The translation: «Ось мелодія знову перетворюється на слова, тихі, але зрозумілі: «Щоб світла чиста радість твоя – Не могла твоєї мукою стати. – Що побачить твоє око у годину допомоги, – Про те ти забудеш знову!» Тепер очерети підхоплюють: «Чи забудеш знову – забудеш знову», – вони зітхають, і слова переходять у шелест і шепіт. А ось знову голоси повертаються.» Many English words with negative connotation start with the phonemes /b/, /d/, /f/, which is not characteristic of Ukrainian as alliteration can't be preserved and the translator employs other means.

Let's analyze one more example. “*Sculling so strongly and so easily along*”. This sentence is translated as «Так спритно, так легко гнав човен по воді». In the given sentence the author as if beads sounds /s/ and /l/, which form the cluster /sl/ to denote something sliding, the effect provided by the quality of the sound /l/. In Ukrainian such effect may be rendered by the sonant /л/.

In the examples to follow it is seen that translators choose to preserve sound imitation in translation to provide the identical perception by the target audience (e.g.: “*began to whisper*” – «нашіптувати»; “*Splooosh!*” – «Плюх!»; “*coughing and spluttering*” – «пофуркуючи і відкашлюючись»).

Another phonostylistic device in K. Graham's fairy-tale is anaphoric repetition to make the narration more intense and dynamic. The source text: “*This is the end of everything (he said), at last this is the end of the career of Toad, which is the same thing*”. The translation: «Все, всьому кінець, – говорив він, – в усякому разі, кінець процвітанню містера Тода, а це, по суті, одне і те ж, відомого містера Тода, прекрасного містера Тода, багатого і гостинного містера Тода, веселого, безтурботного і життєрадісного!»

The translator employed translation operations of replacement, anaphoric repetition was transformed into anadiplosis, which is more typical of Ukrainian folk tales and thus more easily perceived by the Ukrainian readers.

It's also very characteristic of K. Grahame's style to use epiphoric repetition – repetition of the word or words in the final position in the sentence. The source text: “*What carts I shall fling carelessly into the ditch in the wake of my magnificent onset! Horrid little carts – common carts – canary – coloured carts!*”

The translation: «Які карети я буду перекидати в канави, шикарно пролітаючи повз них і навіть не озируючись! Дурні, жалюгідні вози, нікчемні вози, канарково-жовті вози!»

The source text: “*I do not talk about my river, you know I do not, Toad. But I think about it, he added pathetically, in a lower tone: I think about it all the time!*” The translation: «Я не кажу про річку, Тоуд, ти ж бачиш, я нічого не кажу. Але я думаю про неї, – зітхнув Рет сумно. – Я думаю про неї весь час!».

The translator managed to preserve the original structure and semantics but at the same time domesticated the text to make its perception easier.

Among the compositional models of repetition anadiplosis also known as catch repetition should be studied more properly. This device consists in the repetition of the same word or sequence of words in the final position of the preceding phrase and in the initial position of the successive phrase.

The source text: “*And because I've just tried it – six months of it – and know it's the best, here am I, footsore and hungry, tramping away from it, tramping southward, following the old call, back to the old life, the life which is mine and which will not let me go*”.

The translation: «Я спробував, і я знаю. І ось тому, що я спробував – протягом шести місяців – і переконався, що таке життя найкраще, ти і бачиш мене зі збитими ногами і голодного, того, що тупотить геть, тупотить на південь по велінню давнього поклику, до мого старого життя, яке не хоче мене відпускати, тому що воно – моє».

The device of anadiplosis is most often omitted in translation while transposition allows to preserve the general semantics and pragmatics.

There is still another example of the anadiplosis at work. The source text: “*The popular and handsome Toad, the rich and hospitable Toad, the Toad so free and careless and debonai*”.

The translation: «*Так-так, кінець загального улюбленця і красеня Тода, багатого і привітного Тода, який був таким незалежним, безтурботним і ввічливим!*»

Instead of the anadiplosis the translator employs epiphoric repetition and exclamatory sentences which allow to add up to the expressiveness.

Thus, the research material makes it evident that either voluntarily or accidentally translators preserve the same sound instrumentation means as in the source text or replace them by other devices of this kind. On the whole the percentage of the phonosemantic equivalent-effect due to the switch from English to Ukrainian varies from 45 to 50%.

In A. Sahan's translation «Вітер у вербах» the author makes use of a great variety of phonographic devices and graphons. Thus, in the example given below K. Grahame violates orthographic norms to render the character's enthusiasm.

The source text: “*There 's cold chicken inside it, replied the Rat briefly. Cold tongue cold ham cold beef pickled her kins salad french rolls cresssan dwiche spotted meat ginger beer lemonade soda wate*”.

The translation: «*Смажене курча, – сказав дядечко Рет коротко, – відварний язык-бекон-ростбіф-корнішони-салат-французькі-булочки-холодець-содова...*»

The translator uses hyphen to produce the effect identical to the original one.

The source text: “*I beg your pardon, 'said the Mole, pulling himself together with an effort. 'You must think me very rude; but all this is so new to me. So - this is - a - River! 'THE River,' corrected the Rat*”.

The translation: «*Що? – запитав Кріт, насилу повертаючись до дійсності. – Прости мене, я, мабуть, здаюся тобі нечемним, але для мене це все так ново. Так, значить, це і є річка? – Це не річка, а ріка, – поправив його дядечко Рет, – а точніше, Ріка з великої літери, розумієш?»*

Minding the absence of the article in Ukrainian the translator employed addition and transformed the graphic means of capitalization into explication thus rendering the magnitude of the river.

In the example to follow the translator employed the technique of compensation consisting in replacing the specifically English stylistically colored lexis by Ukrainian analogues. The source text: “*He went to the entrance of their retreat and put his head out. Then the Mole heard him saying quietly to himself, 'Hullo! hullo! here-is-a-go*”.

The translation: «*Він підійшов до входу в їх притулок і висунув голову назовні. Потім Кріт почув, як він спокійно сказав самому собі: – Ого! Ого! Ось це!*»

Findings. According to the results of the research it has been concluded the following.

1. Creative employment of English phonetic devices in the semantic field of K. Grahame's fairy tale «The Wind in the Willows» presupposes the creation of the intensified expression plane and the violation of coherence by providing the situation of verbal game of the phonetically or graphically identical sound complexes in the same context. This creates additional challenges for translators.

2. The main task of children's literature translators is to decipher the content of the source text and to adequately render it by means of the target language preserving

the invariant, the expressiveness and the artistic effect of the phonostylistic devices at work.

3. Phonetic expressive means in fairy tales and the means of their rendering in translation vary and depend on the typological features of the languages at work as well as ethnic and cultural discrepancies in the target audience.

4. The employment of the phonostylistic devices by the author of the source text is aimed at increasing the vividness and expressiveness of the belles-letters text. Therefore, translator has a choice either to copy the original devices or to render the same stylistic effect via other expressive means or features of speech. The function is prior to the form in this aspect.

5. The losses in rendering phonostylistic devices in translation are inevitable. Translation transformations are widely used to provide the more qualified and adequate translation and overcome the difficulties caused by typological discrepancies of the source and target languages.

Perspective. The perspective is seen in the study of the figures of speech of other linguistic levels and the ways of their rendering in Ukrainian translation to preserve the semantics and pragmatics of the authentic belles-lettres texts.

ЛІТЕРАТУРА

Арнольд И.В. *Стилистика. Современный английский язык: учебник для вузов.* Москва: Флинта, 2009. 384 с.

Виноградов В.В. *Стилистика, теория поэтической речи, поэтика.* М.: Изд-во Акад. наук СССР, 1963. 253 с.

Логвиненко О. *Культура перекладу художнього твору: психологічний аспект. Видавнича справа та мережевідання. Український інформаційний простір – Ukrainian Information Space.* Київ, 2014. №2. С. 117–122.

Мінцис Ю. Б. *Демінутивність у художньому дискурсі: когнітивний і прагматичний аспекти (на матеріалі англійської прози для дітей): дис. на здобуття наук. ступеня канд. філолог. наук: 10.02.04.* Івано-Франківськ, 2014. 235 с.

Нефьодова О. Д. *Реалізація інтертекстуального потенціалу прецедентного феномену "Нитру Дмитру" в англійських текстах різних функціональних стилів.* Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків, 2017. № 86. С. 110–117.

Сеньків О. М. *Індивідуально-авторське словотворення у творах жанру фентезі.* Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Філологічні науки (мовознавство). Дрогобич, 2015. № 3. С. 238–244.

Сидор Л. В. *Жанрові та лінгвостилістичні особливості німецької та української чарівної казки.* Іноземна філологія. Львів, 2015. № 128. С. 46–54.

Солодова О. *Лінгвокогнітивні характеристики композиції тексту англійських казок Дж. К. Роулінг: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04.* Харків, 2008. 20 с.

Флакман М. А. *Словарь английской звукоизобразительной лексики в диахроническом освещении: словарь.* Санкт-Петербург: РХГА, 2016. 201 с.

Marchand H. *Phonetic Symbolism in English Word Formation. Indogermanische Forschungen.* Bd. 64. Hf. 2. S. 146-168; Hf. 3. S. 256-277.

Oittinen R. *Translating for Children.* New York and London: Garland Publishing, Inc., 2000. 205 p.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ФОНЕТИЧНИХ І ГРАФІЧНИХ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ У ПЕРЕКЛАДІ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Ілона Дерік

кандидат філологічних наук, доцент кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Одеса, Україна

Евгенія Савченко

кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

e-mail: anneshirley2687@gmail.com

ORCID ID https://orcid.org/0000-0001-7000-5155

АНОТАЦІЯ

Статтю присвячено можливим труднощам відтворення фонетичних і графічних стилістичних засобів у перекладі англійських художніх текстів українською мовою. Огляд наявних теоретичних праць за цією тематикою дозволив дійти висновку про важливість звуконаслідування та інших звукообразних засобів у створенні загального стилістичного та прагматичного ефекту літературного твору.

Було доведено, що типологічні відмінності з одного боку та етнічні і культурні розбіжності з іншого, створюють додаткові перешкоди до якісного перекладу художньої літератури. У перекладі дитячої літератури вміння перекладача має найбільший вплив.

Дослідження провадилося на матеріалі літературної казки британського письменника К. Грэма «The Wind in the Willows» та його українського перекладу А. Саганом «Вітер у вербах». Об'єктом дослідження слугували фонетичні та графічні стилістичні засоби і механізм їх функціонування у англійській дитячій літературі, предметом – особливості передачі цих засобів у перекладі українською мовою.

Мета дослідження полягала у визначення найбільш ефективних засобів передачі фонетичних і графічних стилістичних засобів у перекладі типологічно неблизько спорідненими мовами.

Було зроблено висновки, що ониматопічні слова краще передаються за допомогою підбору аналогів, у той час як при спробі зберегти асонанс і алітерацію втрачає неминучі внаслідок типологічних відмінностей на фонетичному та лексичному рівнях. Було з'ясовано, що у цілому відсоток повноти відтворення фонетичних і графічних стилістичних засобів становить 45%. Застосування перекладацьких трансформацій дозволяє оптимізувати якість перекладу. Серед найбільш розповсюджених слід назвати заміну на інший стилістичний засіб або експлікація. Перспектива вбачається у дослідженні фігур мовлення інших рівнів та способів їх відтворення в перекладі українською мовою.

Ключові слова: фонетичні та графічні стилістичні засоби, звуконаслідування, ониматопічні слова, асонанс, алітерація.

ОСОБЕННОСТИ ВОССОЗДАНИЯ ФОНЕТИЧЕСКИХ И ГРАФИЧЕСКИХ СТИЛИСТИЧЕСКИХ СРЕДСТВ ПРИ ПЕРЕВОДЕ ДЕТСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Илона Дерик

кандидат филологических наук, доцент кафедры перевода и теоретической и прикладной лингвистики Государственного учреждения «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского», Одесса, Украина

e-mail: ilonaderik@gmail.com

ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-8979-4745

Евгенія Савченко

кандидат филологических наук, старший преподаватель кафедры перевода и теоретической и прикладной лингвистики Государственного учреждения

«Южноукраинский национальный педагогический университет

имени К. Д. Ушинского», Одесса, Украина

АННОТАЦИЯ

Статья посвящена возможным трудностям воспроизведения фонетических и графических стилистических средств при переводе английских художественных текстов на украинский язык. Обзор имеющихся теоретических работ по этой тематике позволил сделать вывод о важности звукоподражания и других звукообразных средств в создании общего стилистического и прагматического эффекта литературного произведения.

Было доказано, что типологические различия с одной стороны и этнические и культурные различия с другой, создают дополнительные препятствия к качественному переводу художественной литературы. В переводе детской литературы умение переводчика имеет наибольшее влияние.

Исследование проводилось на материале литературной сказки британского писателя К. Грэма «The Wind in the Willows» и его украинского перевода А. Саганом «Ветер в ивах». Объектом исследования послужили фонетические и графические стилистические средства и механизм их функционирования в английской детской литературе, предметом - особенности передачи этих средств на украинский язык.

Цель исследования заключалась в определении наиболее эффективных средств передачи фонетических и графических стилистических средств при переводе типологически неблизько родственными языками.

Были сделаны выводы, что ониматопические слова лучше передаются с помощью подбора аналогов, в то время как при попытке сохранить асонанс и аллитерацію потері неизбежны вследствие типологических различий на фонетическом и лексическом уровнях. Было выяснено, что в целом процент полноты воспроизведения фонетических и графических стилистических средств составляет 45%. Применение переводческих трансформаций позволяет оптимизировать качество перевода. Среди наиболее распространенных следует назвать замену на другое стилистическое средство или экспликацию. Перспектива видится в исследовании фигур речи других уровней и способов их воспроизведения в переводе на украинский язык.

Ключевые слова: фонетические и графические стилистические средства, звукоподражания, ониматопические слова, асонанс, аллитерація.

REFERENCES

Arnold, I.V. (2009). *Stilistika. Sovremennyyi angliyskiy yazyk [Stylistics. Modern English]*. Moskva: Flinta [in Russian].

Flaksman, M. A. (2016) *Slovar angliyskoy zvukoizobrazitel'noy leksiki v diahronicheskom osvetschenii [Dictionary of English sound vocabulary in diachronic lighting]*. Sankt-Peterburg: RHGA [in Russian].

Lohvynenko, O.M. (2014). *Kultura perekladu khudozhnoho tvoriv: psykholohichniy aspekt [Culture of the Translation of Fiction: Psychological Aspect]*. Ukrainskiy informatsiyniy prostir – Ukrainian Information Space (Vols. 2), (pp. 117-122). Kyiv: KNUKiM [in Ukrainian].

Mintsyts, Yu. B. (2014). *Deminyvnyist u khudozhnomu dyskursi: kohnityvnyi i prahmatychnyi aspekty (na materialy anhlomovnoi prozy dlia ditei) [Diminutivity in artistic discourse: cognitive and pragmatic aspects (based on English prose for children)]*. Ivano-Frankivsk: [in Ukrainian].

Nefodova, O. D. (2017) *Realizatsiia intertekstualnoho potentsialu pretsedentnoho fenomenu "Humpty Dumpty" v anhlomovnykh tekstakh riznykh funktsionalnykh stylei [Realization of the intertextual potential of the precedent phenomenon "Humpty Dumpty" in English texts of different functional styles]*. Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Inozemna filolohiia. Metodyka vykladannia inozemnykh mov. (Vols. 86), (pp. 110–117). Kharkiv: Vyd-vo KhNU im. V. N. Karazina [in Ukrainian].

Sydor, L. V. (2015) *Zhanrovi ta linhvostylistychni osoblyvosti nimetskoї ta ukrainskoї charivnoi kazky [Genre and linguistic stylistic features of German and Ukrainian fairy tales]*. Inozemna filolohiia. (Vols. 128), (pp. 46-54). Lviv: Svit [in Ukrainian].

Senkiv, O. M. (2015) *Indyvidualno-avtorske slovtvorennia u tvorakh zhanru fentezi [Individual-author word formation in works of the fantasy genre]* Naukovyi visnyk Drohobyt'skoho

derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Filolohichni nauky (movoznavstvo). (Vols. 3), (pp. 238-244). Drohobych: Drohobych [in Ukrainian].

Solodova, O.S. (2008) *Linhvokohmityvni kharakterystyky kompozytsii tekstu anhliiskykh kazok Dzh. K. Roulinh* [Linguistic and Cognitive Characteristics of the Composition of the Text of J.K. Rowling's English Tales] Kharkiv: Khark. nats. un-t im. V. Karazina[in Ukrainian].

Vinogradov, V.V. (1963) *Stilistika, teoriya poeticheskoy rechi, poetika* [Stylistics, theory of poetic speech, poetics]. Moskva: Akad. nauk SSSR [in Russian].

Marchand H. *Phonetic Symbolism in English Word Formation*. Indogermanische Forschungen. Bd. 64. Hf. 2. S. 146-168; Hf. 3. S. 256-277.

Oittinen R. *Translating for Children*. New York and London : Garland Publishing, Inc., 2000. 205 p.

Стаття надійшла до редакції 02.04.2021

УДК(811.16+811.161.1)'373.6

ЗАМЕТКА О СЛАВЯНСКОМ СЛОВООБРАЗОВАНИИ

Александр Илиади

доктор филологических наук, профессор, заведующий кафедрой методик дошкольного и начального обучения Центральноукраинского государственного педагогического университета имени Владимира Винниченко, Кропивницкий, Украина
e-mail: alexandr.iliadi@gmail.com

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0001-5078-8316>

АННОТАЦИЯ

В статье рассматриваются две словообразовательные модели, функционирующие в системе славянской диалектной деривации имён: 1) -da, -anda, -enda, -inda, -onda, -unda, -unda; 2) -om(a), -omla (в основном, в восточнославянском ареале). Парадоксально, что в исследованиях, посвящённых словотворчеству существительных в славянской диалектной речи, эти суффиксальные словообразовательные типы упорно не замечаются. Возможно, указанные формативы не были выделены как самостоятельные средства деривации по причине зачисления содержащих их слов в разряд экспрессивных лексем, которым свойственны фонетические трансформации, ведущие к отклонениям в структуре, «мутации» исхода. Автор обосновывает генезис обеих серий формантов морфологизацией фонетических явлений, которые, выйдя за рамки диалектных звуковых процессов, получили статус словообразовательных средств.

В отношении некоторых производных на -om(a) отмечается проблематичность разделения случаев, где -om(a) показывает усечение указанного форманта, и примеров сохранения старых суперлативов с суффиксом -m- или же прилагательных с вовлечённым в сферу десубстантивного словообразования суффиксом причастий -om-.

Ключевые слова: суффикс, словообразование, славянский, диалект, дериват.

Введение. До сих пор вопросы генезиса и правил функционирования некоторых славянских словообразовательных моделей остаются «обойме» актуальных вопросов славистики. Их разработка важна для интересов славянской этимологии, исторической морфологии славянского слова и славянской диалектной деривации имён. Обозрение этих вопросов даже в самом общем виде – задача для научной публикации иного, монографического жанра, потому мы не ставим такую цель в предлагаемой статье. Напротив, тут формулируется задача проблема практического свойства – этимология двух славянских формативов и описание лексики, образованной при их посредстве. Вся наличная литература, связанная с предметом анализа, привлекается ниже при этимологической процедуре. **Материалом** для исследования послужили диалектная лексика, а также историческая ономастика славянских языков, способные в совокупности дать более полное представление о географии анализируемых явлений, их относительной хронологии. **Методы исследования** – этимологический, сравнительно-исторический, метод реконструкции.

Анализ материала и результаты

1. Широкий диапазон возможностей славянского морфологического словообразования в ряде случаев обусловлен тесной связью процессов деривации с явлениями фонетического порядка, возникшей ещё в раннем праславянском. Эта связь оказалась актуальна и позднее – в период раздельного